

Document	Archeologische Quickscan, versie 3
Plangebied	Hoek Nieuwe Dijk - Driehuizen, Wervershoof, gemeente Medemblik
Adviesnummer	18100
Opsteller(s)	F.C. Schinning (archeoloog) & C.M. Soonius (regio-archeoloog)
Datum	07-08-2018

Advies	Vrijgeven onder voorwaarde: Monitoring graafwerkzaamheden (kosteloos)
Vervolgtraject	Het is van belang dat Archeologie West-Friesland minstens een week van tevoren wordt geïnformeerd over de start van de werkzaamheden. Graag ontvangen wij de contactgegevens van de veroorzaker, zodat contact kan worden onderhouden over de voortgang. archeologie@hoorn.nl / 06-11648953

Archeologische Quickscan (versie 3)

1. Bestaande situatie en voorgenomen ingrepen

Op verzoek van de gemeente Medemblik (contactpersoon: mevr. Jeannette Dekker) is op aanvraag van adviesbureau Reikwijdte (contactpersoon: dhr. Bart Schuitemaker) gekeken naar het aspect archeologie met betrekking tot een bestemmingsplanwijziging t.b.v. de nieuwbouw van tuinkassen op de hoek van de Nieuwe Dijk en Driehuizen in Wervershoof, gemeente Medemblik. In een eerdere versie van de Archeologische Quickscan waren er nog geen concrete bouwplannen bekend.¹

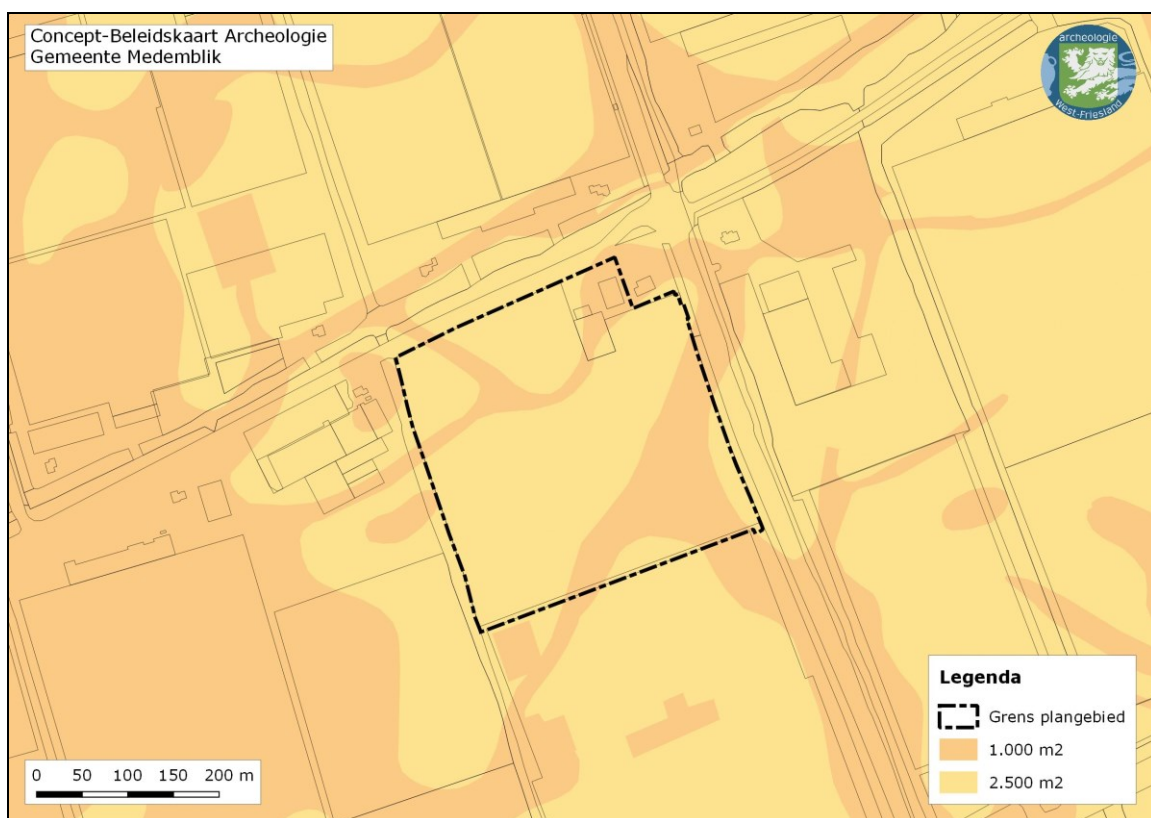
Het plangebied is momenteel onbebouwd. Het ligt in de planning om het perceel te ontwikkelen voor Dekker Glasculures (zie bijlage 1):

- Het grootste deel van het plangebied zal worden bebouwd met kassen (omvang circa 81.320 m²). De kassen krijgen een randfundering en funderingspalen in een grid van 4 x 5 m. In de kassen komen betonpaden. Deze worden op een dun zandbed worden gestort. In verband met het streven naar een gesloten grondbalans wordt dit op het maaiveld geplaatst.
- De watergangen ten oosten en westen van het perceel worden verbreed. In totaal wordt hier circa 3.300 m² voor afgegraven.
- Langs de Nieuwe Dijk komt in het noordelijk deel een strook met:
 - Twee nieuw te graven waterbassins (omvang van circa 2.500 m² en 5.000 m²);
 - Een bedrijfsruimte (omvang van circa 1.700 m²) met onderheide vloer en vorstrand;
 - Woonkavel (circa 2.000 m²);
 - Erfverharding (1.500 m²).

¹ Schinning & Soonius 2018.

Afbeelding 1. De locatie van het plangebied Nieuwe Dijk en Driehuizen (zwarte stippellijn, bron: PDOK).

Afbeelding 2. De locatie van het plangebied op de hoek van Nieuwe Dijk en Driehuizen (zwarte stippellijn) op de Concept-Beleidskaart Archeologie van de gemeente Medemblik.

2. Bestemmingsplan Buitengebied & Concept-Beleidskaart Archeologie

Het plangebied valt binnen het bestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Medemblik (vastgesteld 22-02-2018). Middels dit bestemmingsplan geldt binnen het plangebied een vrijstellingsgrens voor archeologisch onderzoek bij ingrepen kleiner dan 500 m² en niet dieper dan 40 cm onder maaiveld (Waarde – Archeologie 3). Deze grens wordt overschreden.

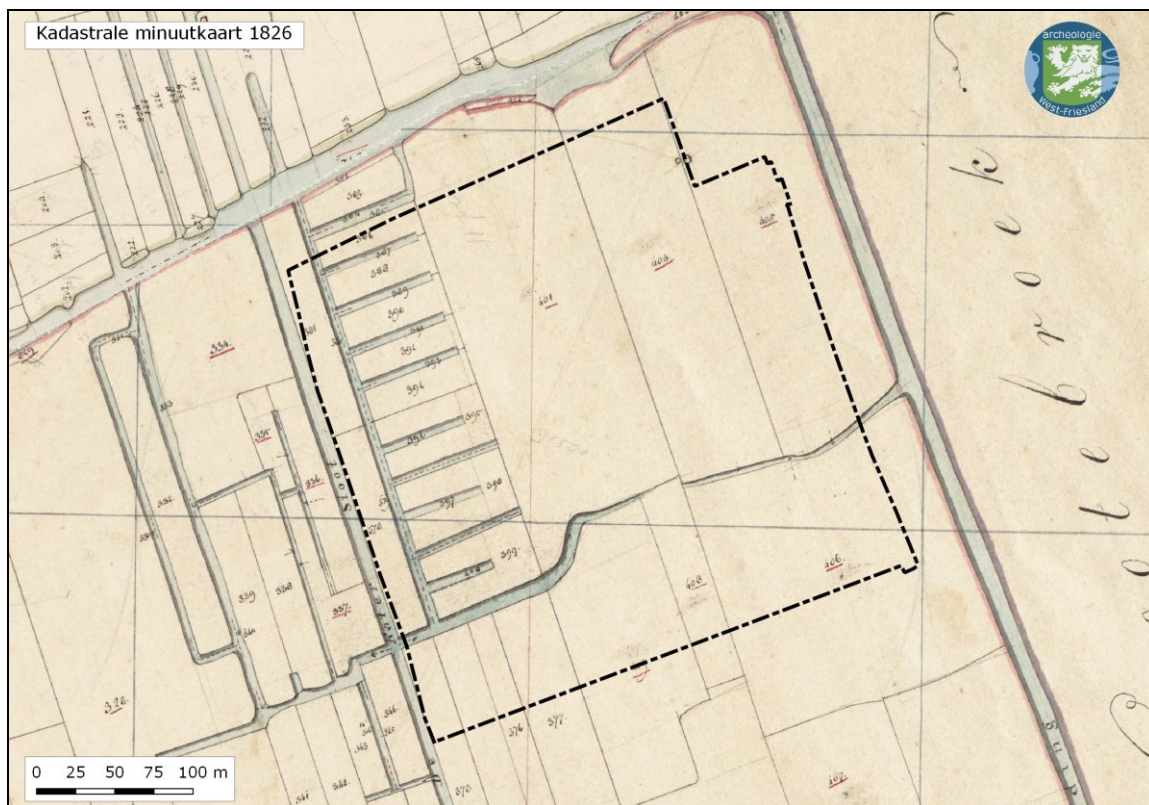
Op de Concept-Beleidskaart Archeologie van de gemeente Medemblik is de verwachting voor het buitengebied nader gespecificeerd, onder andere aan de hand van de bodemkaart en archeologische bronnen (afb. 2). De vrijstellingsgrens is op deze kaart naar boven bijgesteld. Het plangebied ligt in twee verschillende beleidszones met vrijstellingsgrenzen van respectievelijk 1.000 m² en 2.500 m². Het plangebied overschrijdt beide vrijstellingsgrenzen.

3. Cultuurhistorische achtergrond

Voor het bepalen van de aanwezigheid van bewoningsresten uit de Nieuwe Tijd kan gebruik worden gemaakt van historisch kaartmateriaal. Op de kaart van Johannes Dou uit de 17de eeuw is te zien dat binnen het plangebied geen bebouwing aanwezig is in deze periode (afb. 3). Op de latere kadastrale minuutkaart uit 1826, is eveneens nog geen bebouwing te zien. Wel is de indeling van het landschap nauwkeuriger te zien. Er zijn 11 kleine percelen te zien met sloten ertussen. Volgens de Oorspronkelijk Aanwijzende Tafel (OAT) zijn deze percelen in gebruik als bouwland of weiland. Waarschijnlijk zijn deze structuren al in de Middeleeuwen ontstaan. De vele sloten binnen en rondom het plangebied geven aan dat het een nat gebied is geweest.

Afbeelding 3. De locatie van het plangebied op de kaart van Dou (1651-1654, collectie Westfries Archief).

Afbeelding 4. De locatie van het plangebied op de kadastrale minuutkaart uit 1826.

4. Archeologische en geologische bronnen

Bodemkaart

Aan de hand van bodemkaarten kan inzicht worden verkregen in de verwachting voor vindplaatsen uit de Bronstijd. Op de vereenvoudigde bodemkaart van Ente (1963) is zichtbaar dat het plangebied op zowel kleiige als zavelige ondergronden ligt (afb. 5). In de zuidwesthoek van het plangebied is veengrond te zien (paarse kleur op afb. 5). Over het algemeen geldt voor de zandige tot zavelige banen in het landschap een hoge archeologische verwachting voor vindplaatsen uit de Bronstijd (gele kleuren). Prehistorische bewoners vestigden zich voornamelijk op deze hogere delen in het landschap. Uit archeologisch onderzoek uit 2011 is echter gebleken dat in de Bronstijd ook op de kwelders gewoond werd.² Voor deze kleigronden (kleur groen) geldt een middelhoge verwachting. Voor veengronden een middelhoge tot lage verwachting.

Onderzoeken & vondstmeldingen

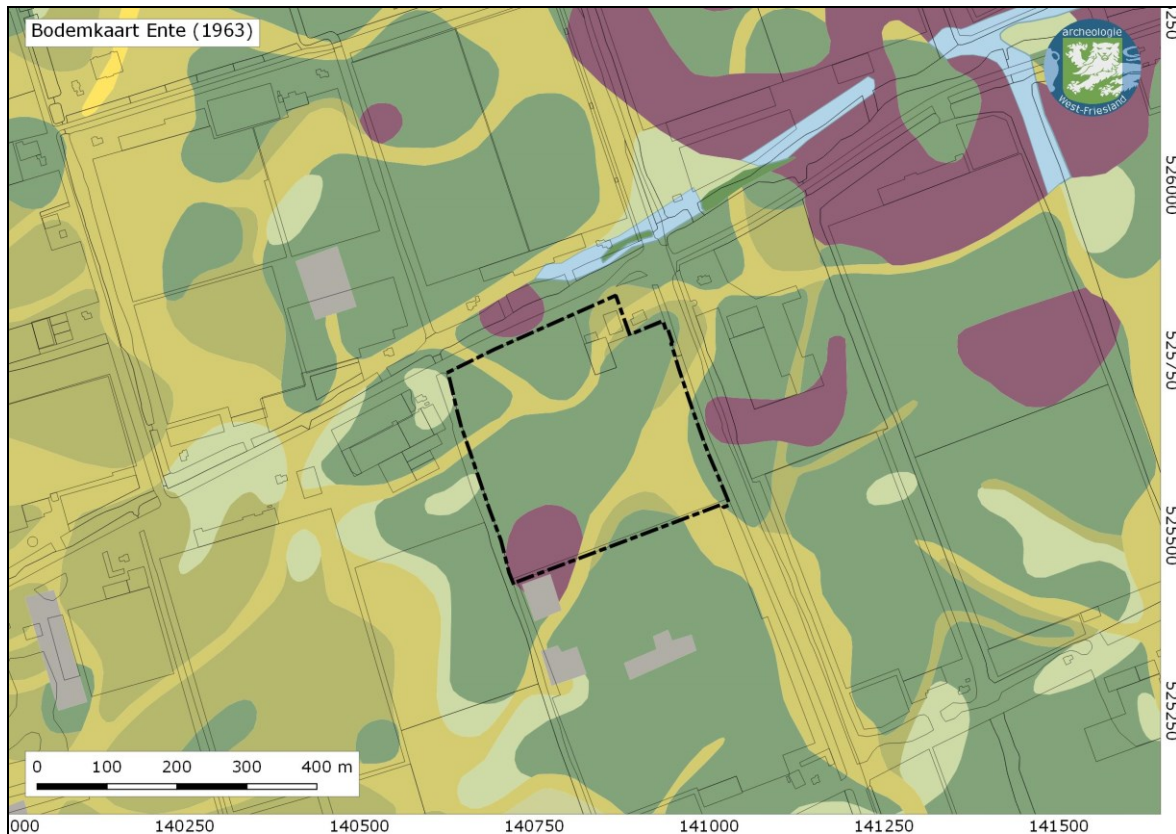
Ten zuidwesten van het plangebied is in 2003 door RAAP Archeologisch Adviesbureau een inventariserend booronderzoek uitgevoerd.³ Uit het booronderzoek is gebleken dat in het westelijke deel van het plangebied mogelijk nog delen van de top van de voormalige getijdengeul intact zijn. Tijdens het booronderzoek zijn enkele fosfaatvlekken aangetroffen, die mogelijk wijzen op bewoning van deze zavelige rug.

Binnen het plangebied en rondom het plangebied (binnen een straal van 300 m) zijn enkele vondstmeldingen bekend. Het betreft in alle gevallen keramiek uit de Vroege en Late Middeleeuwen.⁴ Het aardewerk dat uit deze periode is aangetroffen kan in verband worden gebracht met de ontginningen vanaf de Vroege Middeleeuwen. Tot op heden zijn nog geen aanwijzingen gevonden om aan te nemen dat binnen het plangebied bewoning in de Middeleeuwen of Nieuwe Tijd heeft plaatsgevonden.

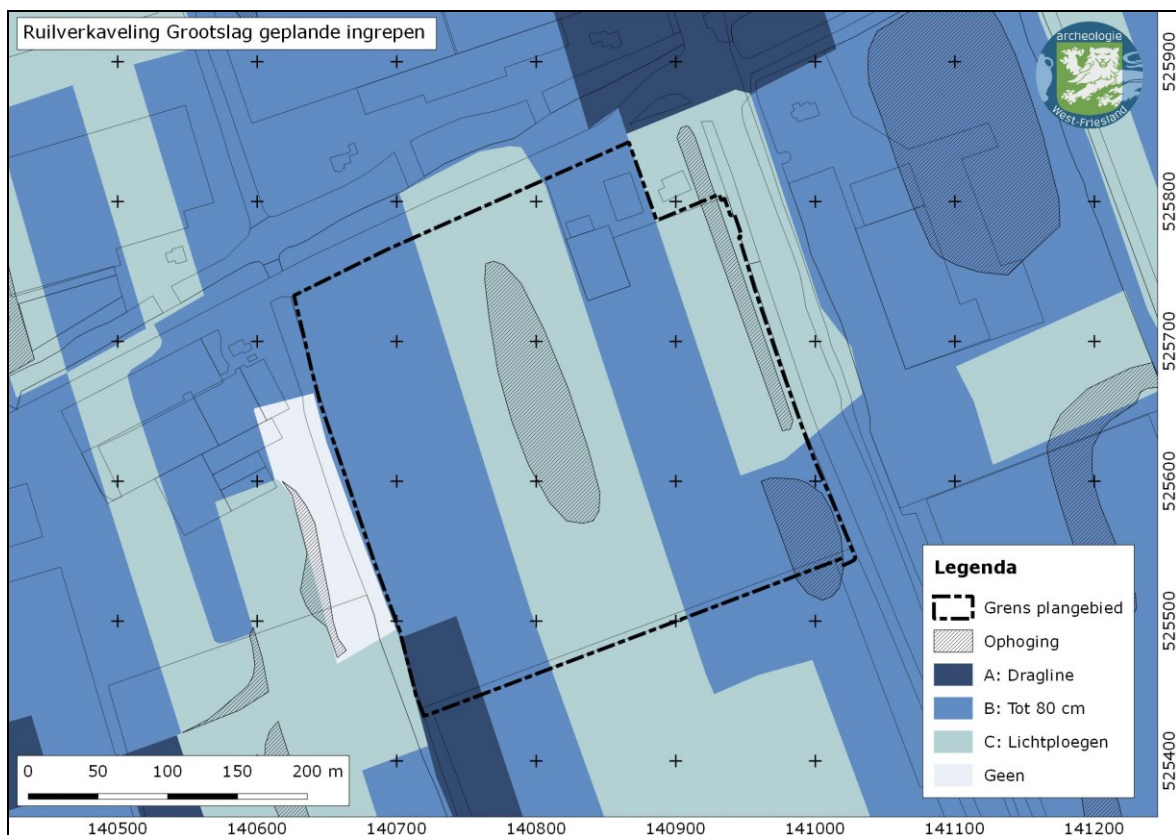
² Roessingh & Lohof 2011.

³ Leijnse 2003.

⁴ Archisnummers: 6101306 + 6101305 + 6101251 + 6101299 + 6101307.

Afbeelding 5. De locatie van het plangebied op de vereenvoudigde bodemkaart van Ente (1963).

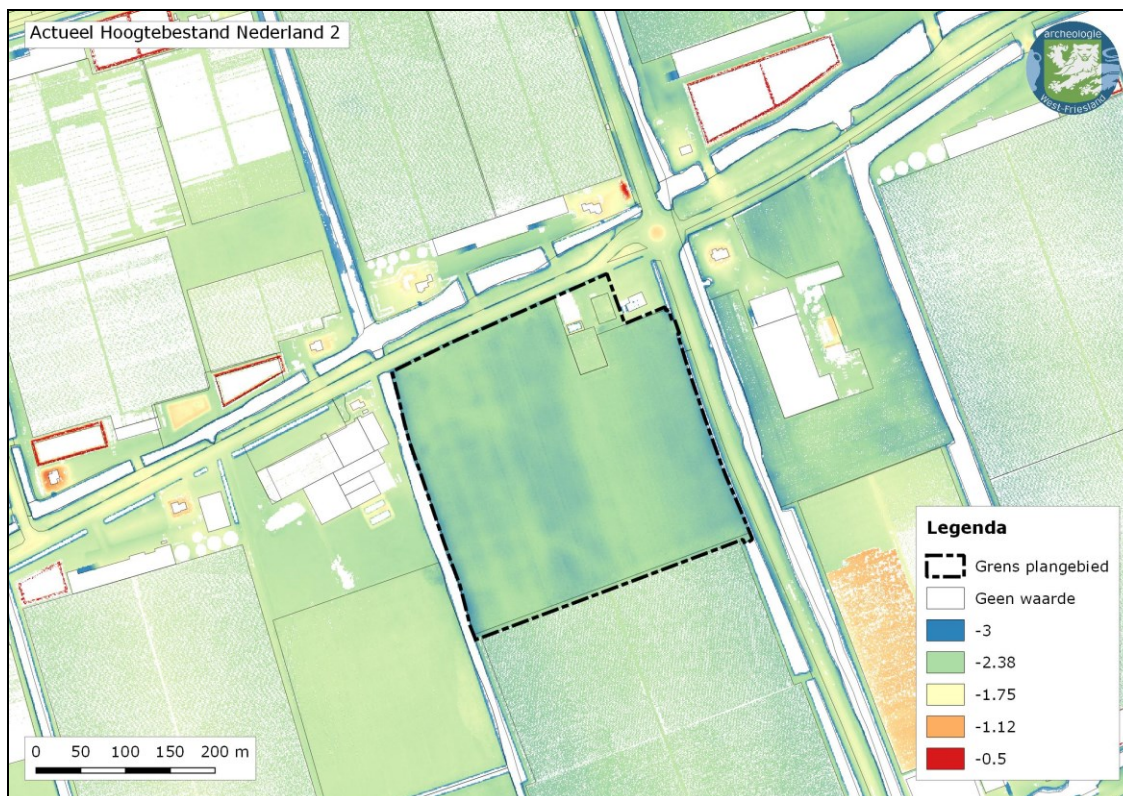

Afbeelding 6. De geplande ingrepenkaart van ruilverkaveling het Grootslag.

5. Recente verstoringen

In de jaren '70 van de 20ste eeuw is polder het Grootslag ingrijpend aangepast in het kader van de ruilverkaveling. Hierbij zijn veel percelen opgehoogd, afgegraven en geëgaliseerd. Op de geplande ingrepenkaart van de ruilverkavelingswerkzaamheden is te zien welke werkzaamheden mogelijk binnen het plangebied zijn uitgevoerd (afb. 6).

Wanneer de gegevens van de ingrepen tijdens de ruilverkaveling worden vergeleken met het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN2), is echter zichtbaar dat de gedeeltes die tot 80 cm zouden zijn afgegraven juist hoger liggen dan de middelste strook waar alleen licht geploegd is en zelfs opgehoogd zou moeten zijn (afb. 7). Het is daarom waarschijnlijk dat het plangebied minder ingrijpend is aangepakt dan aangegeven op de ingrepenkaart. Mogelijk aanwezige sporen uit de prehistorie bevinden zich direct onder de bouwvoor.

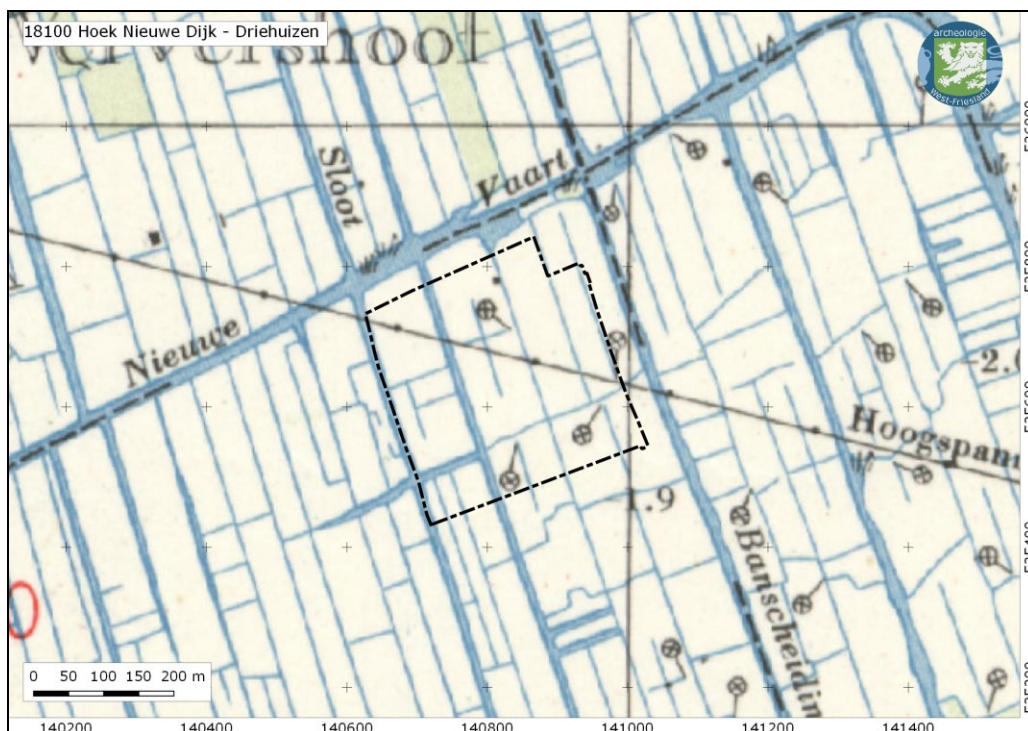

Afbeelding 7. De locatie van het plangebied (zwarte stippellijn) op het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN2).

Aan de hand van gegevens die zijn aangeleverd door de aanvrager blijkt dat de bodem van het noordelijk deel van het plangebied ernstig verstoord is geraakt in het verleden:

- In het plangebied hebben twee hoogspanningsmasten gestaan (afb. 8). Deze zijn circa 15 jaar terug met fundering verwijderd.
- Langs de noordrand van het perceel zijn elektra transportkabels ingegraven.
- Langs de Nieuwe Dijk heeft ter hoogte van het plangebied een hoofdtransportleiding van de PWN gelopen. Deze leiding is een keer lek geweest waardoor door reparatiewerkzaamheden bijna het hele perceel in de damwanden is gezet en tot grote diepte afgegraven. Deze leiding is niet meer werkzaam en volgestort met beton. Het gaat hier om een leiding waar men gehurkt in kan staan.
- In het noordelijke deel van het perceel zijn door ECW recentelijk warmteleidingen gelegd. Het tracé loopt parallel aan de Nieuwe Dijk langs de walzijde van de Varresloot door richting de Veenakkers. Voor grote delen is deze ingegraven. Op andere plekken zijn boorputten gegraven.

Ten behoeve van deze werkzaamheden is in het plangebied meerdere malen diep gegraven, geëgaliseerd en gedraineerd⁵, waardoor archeologische resten hoogstwaarschijnlijk grotendeels verstoord zijn geraakt.

Afbeelding 8. De locatie van het plangebied (zwarte stippellijn) op een topografische kaart rond 1960.

6. Conclusie

Het ligt in de planning om binnen het plangebied Nieuwe Dijk – Driehuizen in Wervershoof het terrein van bijna 9 ha grotendeels te bebouwen met tuinkassen, ter compensatie de watergangen te verbreden en verder komen in een strook in het noordelijk deel twee waterbassins, een bedrijfsruimte, woonkavel en erfverharding. Hiermee worden de vrijstellingsgrenzen volgens de Concept-Beleidskaart overschreden.

Binnen het plangebied geldt een lage archeologische verwachting voor bewoning uit de Middeleeuwen en Nieuwe Tijd. Wel kunnen resten worden aangetroffen die te maken hebben met de ontginning van het gebied in de Middeleeuwen. Voor vindplaatsen uit de Bronstijd geldt op basis van de bodemkaart en archeologisch onderzoek een hoge tot middelhoge verwachting. Aan de hand van verstoringsgegevens kan echter worden bepaald dat, voornamelijk het noordelijk deel van het terrein, het perceel dermate is verstoord waardoor waardevolle archeologische resten hoogstwaarschijnlijk niet meer aanwezig zijn.

7. Advies

Indien de (grondroerende) plannen ongewijzigd blijven, is nader archeologisch onderzoek in het kader van de Archeologische Monumentenzorg niet noodzakelijk. Archeologie West-Friesland adviseert de voorgenomen ingrepen vrij te geven met betrekking tot het aspect archeologie.

⁵ Schriftelijke mededeling Bart Schuitemaker.

De voorgenomen ingreep is vrijgesteld van archeologisch onderzoek. Ten behoeve van het doen van waarnemingen dient wel in de omgevingsvergunning te worden opgenomen dat Archeologie West-Friesland toekomstige graafwerkzaamheden wil monitoren.

Voor het monitoren van de graafwerkzaamheden worden geen kosten in rekening gebracht en dit zal niet tot noemenswaardige vertragingen leiden. Vondstmateriaal dat bij het uitvoeren van het werk wordt aangetroffen is (conform de Erfgoedwet, § 5.4, artikel 5.10) eigendom van de Provincie Noord-Holland en zal door Archeologie West-Friesland worden aangeleverd aan het Provinciaal Depot van Bodemvondsten te Castricum.

Het is van belang dat Archeologie West-Friesland minstens een week van tevoren wordt geïnformeerd over de start van de werkzaamheden (archeologie@hoorn.nl / 06-11648953). Graag ontvangen wij de contactgegevens van de veroorzaker, zodat contact kan worden onderhouden over de voortgang.

8. Bronnen

AHN2 (www.ahn.nl)

Archis 3.0

Ente, P.J., 1963. Een bodemkartering van het tuinbouwcentrum 'De Streek'. *De bodemkartering van Nederland*, deel XXI. Stichting voor Bodemkartering, Wageningen.

Grontmij, 1976. RVK 'Het Grootslag' Blok 76 Blad V. Bestek II, Dienst 1976. Ingrepenskaart. Tekeningnummer NH6 60278-36.

Leijnse, K., 2003. *Glastuinbouwgebied Het Grootslag, gemeenten Wervershoof en Andijk; een inventariserend archeologisch onderzoek*, Amsterdam (RAAP-rapport 918).

Roessingh, W. & E. Lohof, 2011. Bronstijdboeren op de kwelders. Archeologisch onderzoek in Enkhuizen- Kadijken. *ADC-monografie 11*. ADC Archeoprojecten, Amersfoort.

Schinning, F.C. & C.M. Soonius, 2018. Archeologische Quicksan (versie 1). Hoek Nieuwe Dijk - Driehuizen, Wervershoof, gemeente Medemblik. Adviesnummer 18100. Archeologie West-Friesland, Hoorn.

Soonius, C.M. & J. van Leeuwen, 2017. Toelichting Beleidskaart Archeologie gemeente Medemblik. *West-Friese Archeologische Notities 6*. Archeologie West-Friesland, Hoorn.

Westfries Archief

9. Geldigheid

Indien de (bodemroerende) plannen voor dit project worden gewijzigd na advisering, dan dienen de nieuwe plannen te worden voorgelegd aan Archeologie West-Friesland, zodat deze opnieuw kunnen worden beoordeeld. Het voorgaande advies vervalt daarmee.

Deze archeologische quickscan heeft een geldigheid van **2 jaar**. Na verloop van deze periode wordt het advies ongeldig en dient bij ontwikkelingen een nieuw archeologisch advies te worden aangevraagd. Dit geldt ook voor ongewijzigde bouwplannen.

Bovenstaand archeologisch advies is daarmee geldig tot:

07-08-2020

Bijlage 1: Bouwplannen (bron: AAB

